

Projekt

z dnia 16 maja 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR II/ /2024
RADA GMINY W OBRAZOWIE**

z dnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Obrazów na lata 2024-2026.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609) , w związku z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.) Rada Gminy w Obrazowie uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Obrazów na lata 2024 – 2026 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Obrazów.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego i wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE OBRAZÓW
NA LATA 2024-2026**

I. Wprowadzenie	2
II. Podstawy prawne opracowania programu	2
III. Diagnoza problemów społecznych rodzin w Gminie Obrazów	3
1. Diagnoza problemów społecznych rodzin na podstawie danych instytucji	5
IV. Odbiorcy Programu	14
V. Analiza SWOT	15
VI. Realizatorzy programu - zasoby instytucjonalne i społeczne Gminy Obrazów w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną	16
VII. Planowanie działań	16
1. Obszary priorytetowe gminy w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną	16
2. Cele strategiczne, operacyjne i zadania dla programu	18
3. Źródła finansowania programu	22
VIII. Zasady monitorowania programu oraz weryfikowania jego założeń	22
1. Monitoring i ewaluacja programu	22
2. Sposób kontroli realizacji programu:	23

I. WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 w Gminie Obrazów opracowano w oparciu o art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w myśl którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Aby system wspierania rodziny i dziecka przyniósł pożądane efekty i był zgodny z założonymi ustawowo kierunkami należy wypracować systemowe rozwiązania dotyczące poprawy sytuacji dzieci i młodzieży, a także całych rodzin. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych polega na planowych działaniach mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do właściwego wypełniania tych funkcji.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości

Niniejszy Program, opracowany przy wsparciu osób, które na co dzień pracują na rzecz dziecka i rodziny, ma za zadanie zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie, angażującego zasoby gminy.

II. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, określa zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń oraz tryb ich udzielania. Definiuje cel pomocy społecznej, jako „umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.” (art. 2, pkt 1.) Zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem (art. 3, pkt 1,2).

Cel pomocy społecznej, rodzaje problemów i potrzeb, przewidziane zadania koncentrują się przede wszystkim na rodzinie. W ustawie o pomocy społecznej uwzględniono obszary odnoszące się bezpośrednio do rodziny, koncentrując się na działaniach mających zapobiegać i łagodzić skutki różnego typu nieprawidłowości w jej funkcjonowaniu.

Powiązany dokumentem jest ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku skierowana do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, gdzie kompleksowo określone zostały zasady i formy wsparcia oparte na podmiotowości rodziny i dziecka. W ustawie czytamy wprost: „ dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami (...)”. Ustawa ta nakłada na gminy obowiązek posiadania 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny (art. 176).

Podstawy prawne programu:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
6. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
7. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH RODZIN W GMINIE OBRAZÓW

Gmina Obrazów jest gminą wiejską położoną w powiecie sandomierskim w województwie sandomierskim. Składa się z 19 sołectw. Według danych Urzędu Gminy w Obrazowie w latach 2021 - 2023 liczba ludności ma tendencję spadkową. W roku 2021 gmina liczyła 6376 mieszkańców, w 2022 r. 6305 osób, natomiast w roku 2023 liczba mieszkańców spadła do 6245 osób.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Dysfunkcje w rodzinie wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym.

Na terenie gminy istnieją też osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Duża część osób wykluczonych społecznie to osoby podlegające uzależnieniom głównie od alkoholu. Brak jest wiarygodnej statystyki dot. tego problemu. Jednak z obserwacji wynika, że jest to ogromny problem społeczny, wpływający destrukcyjnie na życie rodzinne.

Wprowadzenie programu 500+ oraz innych świadczeń sytuacja w rodzinach w ostatnich latach znacznie się poprawiła. Przyczyniło się w znacznej mierze do ograniczenia ubóstwa w rodzinach wielodzietnych i spadku osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Na podstawie przeprowadzonych w 2023 roku ankiet do opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Obrazów oraz ewaluacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wnioskuje się, że istnieje problem agresji i przemocy w rodzinach. Jest to zjawisko bardziej ukryte i trudne do kontrolowania. Coraz częściej zauważalny jest wzrost uzależnienia wśród młodych ludzi od internetu, gier komputerowych, telefonu komórkowego, hazardu, które przedkładają kontakt z drugą osobą, przyrodą na rzecz wirtualnych kontaktów. Na skutek niewłaściwych wzorców wyniesionych między innymi z mass mediów, kryzysu autorytetu, zaburzona jest prawidłowa komunikacja między rodzicami a dziećmi oraz w środowisku rówieśniczym.

Z roku na rok wzrasta bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych, przez co zwiększa się zapotrzebowanie na porady specjalistyczne, terapie skierowane do rodziców opiekunów i dzieci. Z wniosków i rekomendacji wyżej wspomnianej ewaluacji wynika, iż należy nadal prowadzić kampanie społeczne o możliwości uzyskania wsparcia, prowadzić działania profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży, propagować właściwe postawy społeczne

i rodzicielskie, kontynuować, dostosować i poszerzać ofertę pomocową do aktualnych potrzeb rodzin, podnosić kompetencje osób działających na rzecz dobra rodziny organizować w sposób atrakcyjny czas dla dzieci i młodzieży usprawniać współpracę między instytucjami.

Zadania z zakresu pomocy społecznej oraz kierowanie lokalnej polityki społecznej na terenie Gminy koordynuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Jest on inicjatorem działań o charakterze pomocowym aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

1. Diagnoza problemów społecznych rodzin na podstawie danych instytucji

Ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrazowie korzystają następujące typy rodzin.

Tabela 1. Typy rodzin korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej w latach 2021-2023. Źródło: dane OPS Obrazów.

Rodzaj rodziny	Liczba rodzin		
	2021	2022	2023
Rodziny z dziećmi	70	54	48
Rodziny niepełne	18	17	16
Rodziny emerytów i rencistów	32	22	19

Największym świadczeniobiorcą w ostatnich latach były rodziny z dziećmi. W 2021 roku odnotowano największą liczbę rodzin objętych pomocą natomiast latach 2022-2023 duży spadek osób i rodzin korzystających z pomocy. W 2021 roku pracą socjalną objęto 103 rodziny, w 2022 roku 63 rodziny, a w 2023 roku 110 rodzin. Z roku na rok znacznie wzrasta zapotrzebowanie na świadczenie pracy socjalnej.

Tabela 2. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2021-2023. Źródło: dane OPS Obrazów.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN		
	2021	2022	2023
Ubóstwo	113	100	91
Sieroctwo	1	0	0
Bezdomność	4	4	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	19	19	16
W tym: Wielodzietność	17	16	14
Bezrobocie	56	45	49

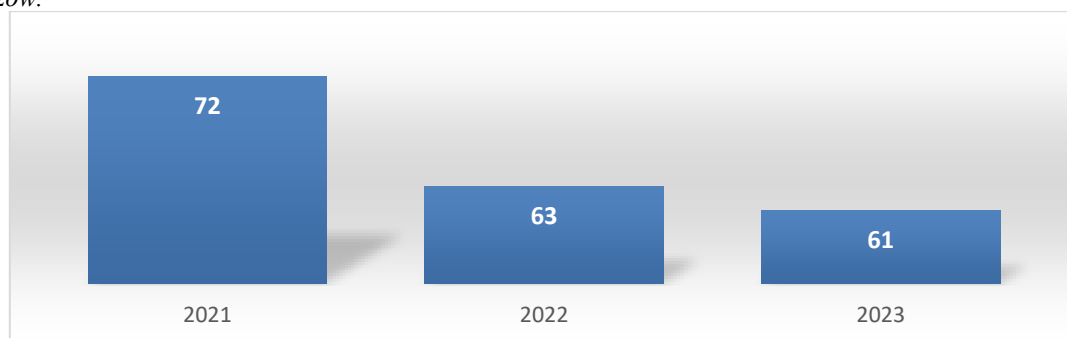
Niepełnosprawność	65	63	57
Długotrwała lub ciężka choroba	72	63	57
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	13	14	13
Przemoc domowa	0	0	0
Alkoholizm	17	13	12
Narkomania	0	1	0
Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego	1	0	1
Zdarzenie losowe	0	3	1
Sytuacja kryzysowa	1	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy finansowej w latach 2021-2023 okazały się: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz bezrobocie.

Ubóstwo

Głównym powodem trudnej sytuacji rodzin z Gminy Obrazów korzystających z pomocy społecznej są problemy wynikające z ubóstwa, które często wiąże się ze współwystępowaniem bezrobocia, chorób, dysfunkcyjnością rodzin, alkoholizmem.

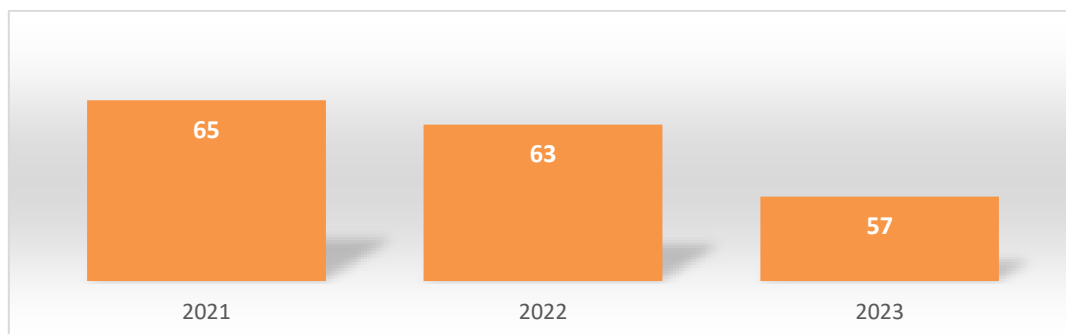
Wykres 1. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2021-2023 Źródło: dane OPS Obrazów.

Długotrwała lub ciężka choroba

Powodem trudnej sytuacji rodzin Gminy Obrazów korzystających z pomocy społecznej są także problemy wynikające z długotrwałą lub ciężką chorobą. Systematycznie zmniejsza się ilość rodzin korzystających ze wsparcia z tego powodu. W latach 2021-2023 zauważono znaczny spadek osób korzystających z pomocy z tego powodu.

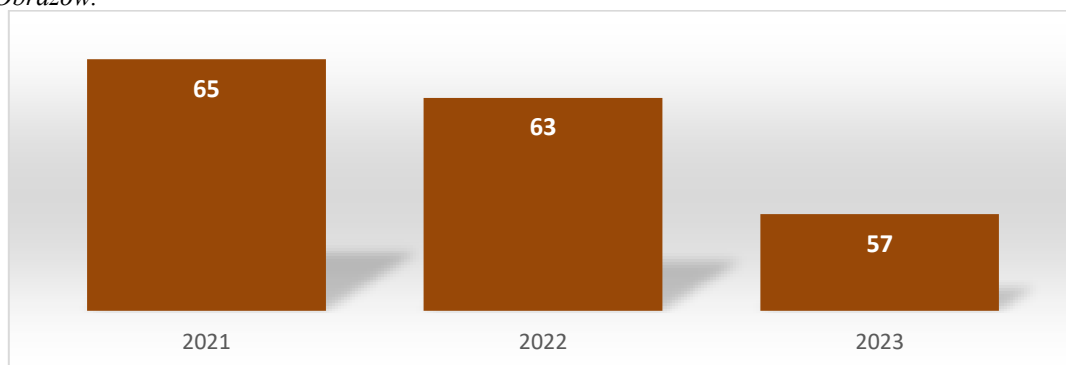
Wykres 2. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2021-2023 Źródło: dane OPS Obrazów.

Niepełnosprawność

Kolejnym ważnym problemem społecznym dotyczącym rodziny z Gminy jest niepełnosprawność, w latach 2021-2023 liczba świadczeniobiorców z tego tytułu spada.

Wykres 3. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2021-2023 Źródło: OPS Obrazów.

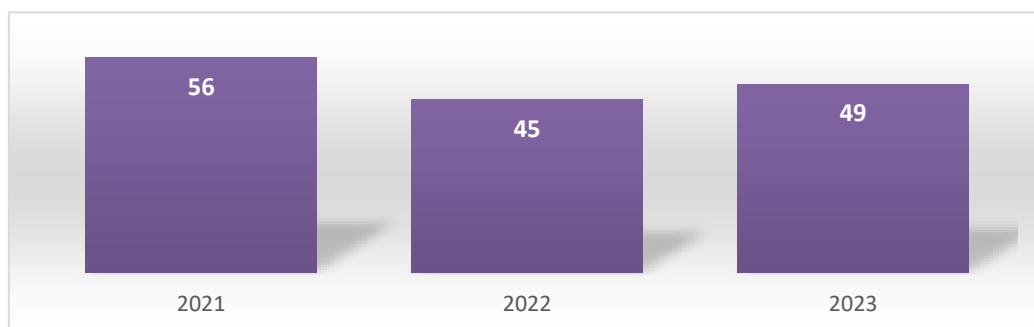

Bezrobocie

Czwartym w kolejności pod względem liczby świadczeniobiorców problemem społecznym dotyczącym rodziny w Gminie jest bezrobocie. Liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej z tego tytułu na przestrzeni ostatnich trzech lat systematycznie spada. Według danych PUP w Sandomierzu na koniec IV kwartału 2021 roku w Gminie Obrazów było zarejestrowanych 200 osób bezrobotnych, z czego: 106 to kobiety, 129 osoby długotrwale bezrobotne, 37 osób to osoby do 25 roku życia, 84 osoby w wieku do 30 roku życia, natomiast 29 osób w wieku powyżej 50 roku życia. W roku 2022 stopa bezrobocia w Gminie Obrazów

wyniosła 5,5%, liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych 196 w tym 45,41% stanowiły kobiety, 54,59 % mężczyźni. W 2023 zarejestrowanych było 171 osób bezrobotnych z tego 88 osób to kobiety. W analizowanym okresie 2021-2023 najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w 2021 roku.

Wykres 4. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2021-2023. Źródło: dane OPS Obrazów.

Natomiast i statystyki potwierdzają tendencję zwyżkową bezrobocia w powiecie i w województwie. W 2021 r. stopa bezrobocia dla powiatu sandomierskiego kształtowała się na poziomie 7,8% (dla województwa 8,7%) na koniec 2022 r. stopa bezrobocia osiągnęła poziom 8,2% (w województwie 7,8%) a w 2023 r. osiągnęła poziom 7,8% (w województwie 7,5%).

Alkoholizm i inne uzależnienia

Częstym powodem udzielania pomocy rodzinom w Gminie Obrazów są problemy rodzin, w których występuje uzależnienie od alkoholu. Nadużywanie alkoholu wpływa zarówno na stan zdrowia osoby uzależnionej, ale także powoduje występowanie przestępczości i przemocy.

Wykres 5. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2021-2023 Źródło: dane OPS Obrazów.

Liczba rodzin, które otrzymują wsparcie z uwagi na problemy alkoholowe w latach 2021-2023 utrzymuje się na podobnym poziomie.

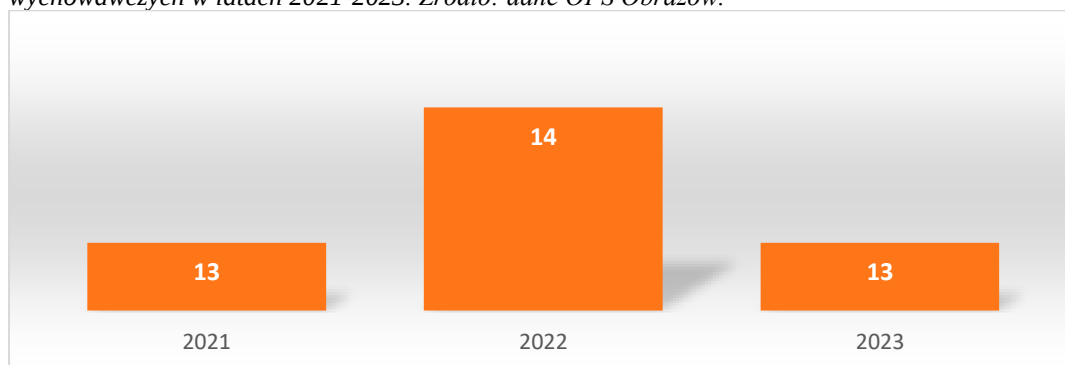
W Gminie Obrazów problemy wynikające z nadużywania alkoholu stanowią przedmiot działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2021 roku odbyło się 8 posiedzeń Komisji. GKRPA na posiedzeniach rozpatrywała 5 wniosków o wszczęcie postępowania w stosunku do osoby nadużywającej spożywanie alkoholu. Komisja skierowała 1 wniosek do biegłego celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i do Sądu celem zobowiązania uczestnika postępowania do podjęcia leczenia odwykowego. Do Punktu Konsultacyjnego skierowano 9 osób w celu ustalenia stopnia uzależnienia od alkoholu i przeprowadzenia rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego.

W 2022 roku odbyło się 7 posiedzeń Komisji. Komisja rozpatrywała 7 wniosków o wszczęcie postępowania w stosunku do osoby nadużywającej alkoholu. GKRPA nie skierowała żadnego wniosku do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i do Sądu celem zobowiązania uczestnika postępowania do podjęcia leczenia odwykowego. Do Punktu Konsultacyjnego skierowano 9 osób w celu ustalenia stopnia uzależnienia od alkoholu i przeprowadzenia rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego. W 2023 roku odbyło się 12 posiedzeń Komisji. Komisja nie skierowała żadnego wniosku do biegłego celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Do Punktu Konsultacyjnego skierowano 8 osób w celu ustalenia stopnia uzależnienia od alkoholu i przeprowadzenia rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego.

Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Następnym powodem trudnej sytuacji życiowej rodzin – beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Obrazów, są problemy wynikające z ich bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Wykres 6. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2021-2023. Źródło: dane OPS Obrazów.

Rodziny wymagające wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w znacznie szerszym zakresie niż praca socjalna otrzymują wsparcie asystenta rodziny. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Nienormowany i elastyczny czas pracy asystenta rodzinnego służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny.

Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej diagnozie środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzicami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego.

Koniec zatrudnienia ustaje wówczas, gdy rodzina osiągnie samodzielność i prawidłowo wykonuje funkcje opiekuńczo – wychowawcze.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy również współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, albo w rodzinnym domu dziecka.

Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

- 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

- 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudniony jest asystent rodziny, który w latach 2021-2023 pracował z 9 rodzinami. Ponadto w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (RPOWŚ 2014-2020). Oś Priorytetowa IX. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem Działanie 9.2 Ułatwienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych Poddziałanie 9.2.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie realizuje projekt pt. „Świetlica środowiskowa w Obrazowie”.

Dzieci w wieku 7-16 lat zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym i ich rodziny z terenu gminy mogą skorzystać z :

Indywidualnego programu wsparcia,

pomocy w odrabianiu lekcji,

realizacji programu świetlicy,

zajęć z języka angielskiego,

zajęć z informatyki,

zajęć muzycznych,

zajęć kulinarnych,

spotkań z psychologiem,

wsparcia prawnika.

Zajęcia prowadzone są od poniedziałku do piątku w godzinach od 13.00 do 17.00.

Dzieci przebywają w Świetlicy pod fachową opieką, wyspecjalizowanej kadry pedagogicznej. Zajęcia dodatkowe prowadzone są w sposób zindywidualizowany, odpowiednio dopasowany do potrzeb dziecka. Dzieci rozwijają swoje kompetencje podstawowe, ale także mają możliwość kuchennego eksperymentowania. Rodziny mają możliwość skorzystania z wsparcia prawnika w sprawach trudnych, wymagających interwencji prawnej, a także wsparcia psychologicznego. Projekt zakłada wsparcie 20 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w tym 10 dzieci w wieku 7-16 lat (5 dziewczynek, 5 chłopców), 10 rodziców/opiekunów dzieci/ członków rodzin dzieci (7 kobiet, 3 mężczyzn).

Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się pieczę zastępczą, którą organizuje powiat. Rodzinną formą pieczy jest rodzina zastępcza, natomiast instytucjonalną są placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodzin i systemu pieczy zastępczej w zakresie zasad finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej, samorząd gminy ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela 3. Dane dotyczące liczby dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Źródło: dane OPS Obrazów

	2021	2022	2023
Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej	0	0	0
Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej	4	4	5

Tabela 4. Dane dotyczące liczby dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. Źródło: dane OPS Obrazów.

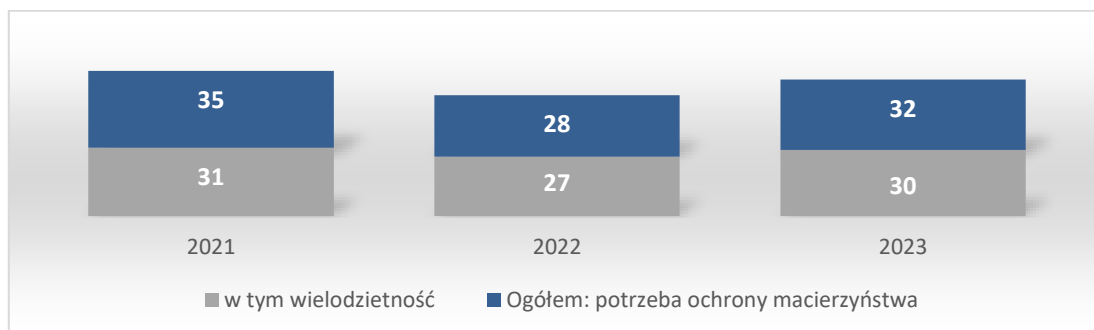
	2021	2022	2023
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	0	1	0
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	5	5	5

Na terenie Gminy Obrazów w roku 2023 był sprawowany nadzór kuratora w 11 sprawach opiekuńczych. Nadzór kuratora jest sprawowany na mocy postanowień Sądu o ograniczeniu władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi lub udzieleniu pomocy w jej wykonywaniu jednemu lub obojgu rodziców.

Potrzeba ochrony macierzyństwa

Wśród rodzin, które w Gminie Obrazów otrzymują wsparcie z tytułu ochrony macierzyństwa dominują rodziny wielodzietne.

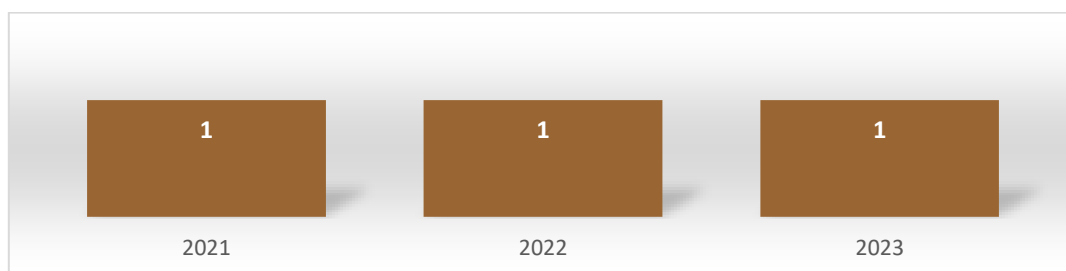
Wykres 7. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność w latach 2021-2023. Źródło: dane OPS Obrazów.

Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego

Wśród beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Obrazów znajdują się osoby, mające problemy wynikające z trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego, w latach 2018– 2020 jednostkowych przypadkach udzielono wsparcia osobom z tego tytułu.

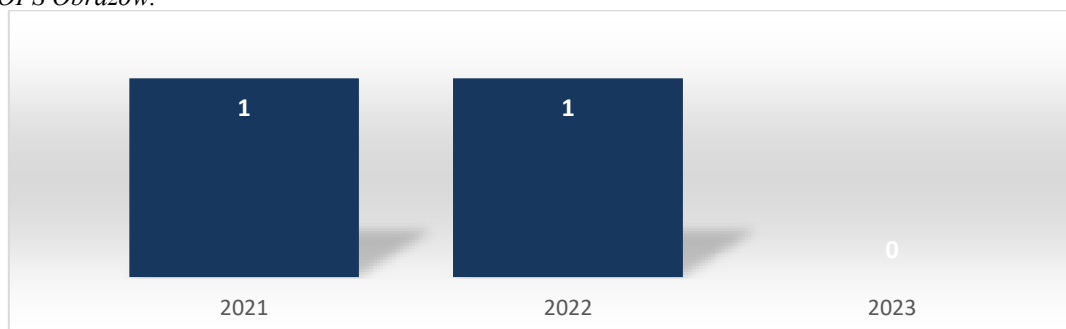
Wykres 8. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2021-2023. Źródło: dane OPS Obrazów.

Przemoc w rodzinie

W latach 2021-2023 co roku z powodu przemocy w rodzinie wsparcie otrzymywały rodziny zamieszkałe w Gminie Obrazów. Zostały one także objęte pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego. Pracownicy socjalni OPS na bieżąco monitorują sytuację w zagrożonych rodzinach.

Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu przemocy domowej w latach 2021-2023 Źródło: dane OPS Obrazów.

W 2021 roku ZI odbył 4 spotkania, pomocą objęto 15 rodziny, powołano 28 grup roboczych, wszczęto 16 procedur Niebieskiej Karty natomiast 4 karty kontynuowane było z lat ubiegłych. W 2022 roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 17 Niebieskich Kart z Komendy Powiatowej Policji w Sandomierzu, natomiast 7 kart było kontynuowanych z lat ubiegłych. W ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego w Obrazowie odbyły się: 4 spotkania całego Zespołu Interdyscyplinarnego, 23 posiedzeń grup roboczych, 17 rodziny zostały objęte pomocą zespołu. W 2023 roku do Przewodniczącego Zespołu wpłynęło 21 Niebieskich Kart, które dotyczyły 15 rodzin w tym 21 formularzy zostało sporządzonych przez przedstawicieli Komendy Powiatowej Policji w Sandomierzu. Z lat ubiegłych kontynuowane było 8 Niebieskich Kart. W ramach działań złożono 5 wniosków do GKRPA oraz 2 wnioski do Sądu Rejonowego w Sandomierzu o wgląd w sytuację rodziny.

IV. ODBIORCY PROGRAMU

1. Rodziny przeżywające trudności, w tym zwłaszcza w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny niezaradne życiowo, rodziny z problemem ubóstwa w tym obarczone bezrobociem, rodziny borykające się z problemem długotrwałej choroby, niepełnosprawnością, rodziny dotknięte przemocą, uzależnieniami, innymi problemami powodującymi wzrost ryzyka wykluczenia społecznego.
2. Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki i wsparcia, w tym szczególnie dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

V. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów.

Mocne strony	Słabe strony
· Opracowanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych · Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie · Baza instytucji wspierających rodzinę (OPS, PCPR, GKRPA, Policja, Sąd, Służba Zdrowia, Oświata, Kościół Katolicki) · Dobre rozeznanie środowiska lokalnego poprzez pracowników służb Pomocy Społecznej, Policji, pracowników Oświaty · Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny	· Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie · Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, terapeuta, psychiatra, mediator) · Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucenie autorytetu szkoły, nauczyciela · Brak świadomości społecznej o potrzebach, możliwościach w zakresie rodziny zastępczej · Brak rodzin wspierających · Wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) oraz brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów
Szanse	Zagrożenia
· Powołanie asystenta rodziny celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej · Edukacja rodziców, w szczególności poprzez radzenie sobie ze stresem, agresją, bezradnością, zarządzanie budżetem domowym · Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę · Realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania funduszy unijnych · Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym	· Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów · Zanik więzi i tradycji rodzinnych · Wzrost kosztów utrzymania rodzin · Rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę) · Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc · Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, hazardu, internetu, środków odurzających · Stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych · Ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez Jednostki Samorządu Terytorialnego

VI. REALIZATORZY PROGRAMU – ZASOBY INSTYTUCJONALNE I SPOŁECZNE GMINY OBRAZÓW W ZAKRESIE OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ.

Realizatorami i współpracownikami przy realizacji Programu Wsparcia Rodziny Gminy Obrazów są:

- Urząd Gminy Obrazów,
 - Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - Zespół Interdyscyplinarny,
 - Policja,
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu,
 - Powiatowy Urząd Pracy w Sandomierzu,
 - placówki oświatowe gminne i powiatowe,
 - placówki kulturalne gminne i powiatowe,
 - świetlice,
 - placówki ochrony zdrowia działające na terenie gminy, powiatu i województwa,
 - organizacje pozarządowe,
 - Sąd Rejonowy w Sandomierzu,
 - kuratorzy,
 - instytucje doradcze i szkoleniowe,
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sandomierzu,
- oraz inne instytucje i organizacje prowadzące działalność w obszarze interwencji Programu.

VII. PLANOWANIE DZIAŁAŃ

Obszary priorytetowe gminy w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.

Rodzinie, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zgodnie z zapisami w Ustawie, gmina ma obowiązek zapewnić wsparcie polegające w szczególności, na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;

- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny
- 8) znalezienie rodzin wspierających, w najbliższym otoczeniu dziecka, które wspierają rodziców we właściwej realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych
- 9) współpraca rodzin wspierających z asystentem rodziny i rodziną wspieraną.

Biorąc pod uwagę obszar merytoryczny, którego dotyczy program, można wyróżnić następujące obszary priorytetowe:

- dzieci i młodzież
- rodziny

W wyniku przeprowadzonych działań przewidziane jest osiągnięcie następujących efektów:

- Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju.
- Podniesienie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego.
- Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej.
- Usprawnienie lokalnego systemu pomocy społecznej oraz rozwijanie partnerstwa z sektorem obywatelskim.
- Zminimalizowanie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej,
 - Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
 - Poprawa jakości funkcjonowania rodziny,
 - Wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
 - Umożliwienie dzieciom umieszczonych w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- Rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

2. Cele strategiczne, operacyjne i zadania dla programu.

Cel strategiczny 1: Wzmocnienie roli i funkcji rodziny poprzez zapewnienia rodzinom bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Harmonogram wdrażania programu		
				2024	2025	2026
1.	Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie	Liczba rodzin: - objęta pomocą społeczną, - korzystających z zasiłków rodzinnych, funduszu aliment.	X	X	X
2.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie	Liczba rodzin, dzieci i osób dorosłych korzystających z posiłków w programie i poza programem.	X	X	X
3.	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendium o charakterze socjalnym oraz naukowym.	Gmina Obrazów Referat Oświatowy	Liczba osób, objętych wsparciem stypendialnym	X	X	X
4.	Udzielanie świadczeń w ramach programu „Rodzina 500+”.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu.	X	X	X
5.	Zapewnienie poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie Punkt Konsultacyjny Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu	Liczba osób korzystających z poradnictwa. Liczba udzielonych porad. Liczba podmiotów udzielających wsparcia	X	X	X
6.	Pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem.	X	X	X
7.	Poradnictwo i praca socjalna na rzecz rodzin z dziećmi świadczona przez pracowników OPS.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie	Liczba rodzin objętych wsparciem.	X	X	X

Cel strategiczny 2: Zapewnienie wszechstronnego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Harmonogram wdrażania programu		
				2024	2025	2026
1.	Zapewnienie usługi asystenta rodziny.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.	X	X	X
2.	Prowadzenie i rozwój placówki wsparcia dziennego.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach placówki wsparcia dziennego.	X	X	X
3.	Organizowanie oraz współfinansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży.	Gmina Obrazów Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe	Liczba zorganizowanych form wypoczynku. Liczba dzieci korzystających z wypoczynku.	X	X	X
	Organizacja wypoczynku letniego i zimowego z programem profilaktycznym (alkohol, substancje psychoaktywne, przemoc) dla dzieci i młodzieży.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie	Liczba dzieci korzystających z wypoczynku z programem profilaktycznym.	X	X	X
4.	Realizacja ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe Biblioteki Świetlice wiejskie	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych	X	X	X
5.	Realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie	Ilość złożonych wniosków. Ilość wydanych Kart.	X	X	X
6.	Organizowanie wydarzeń o charakterze integrującym rodziny.	Urząd Gminy w Obrazowie OPS w Obrazowie Placówki oświatowe Stowarzyszenia	Liczba zorganizowanych wydarzeń.	X	X	X

Cel strategiczny 3: Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodzin

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Harmonogram wdrażania programu		
				2024	2025	2026
1.	Szkolenia dla członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie Placówki oświatowe	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących udział w szkoleniu.	X	X	X
2.	Zapewnienie dostępu do szkoleń i superwizji dla asystenta rodziny.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie	Liczba zorganizowanych szkoleń i superwizji.	X	X	X
3.	Zapewnienie dostępu do szkoleń dla pracowników placówki wsparcia dziennego	Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących udział w szkoleniach	X	X	X
4.	Prowadzenie pracy socjalnej i monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie	Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną	X	X	X
5.	Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki oświatowe	Liczba udzielonych informacji	X	X	X
6.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi oraz instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie Urząd Gminy w Obrazowie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu	Liczba instytucji i organizacji pracujących na rzecz dziecka i rodziny.	X	X	X
7.	Realizowanie przez placówki oświatowe programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających dysfunkcjom społecznym.	Placówki oświatowe Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie	Liczba programów i liczba dzieci objętych programami	X	X	X

Cel strategiczny 4: Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej, objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Harmonogram wdrażania programu		
				2024	2025	2026
1.	Monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie	Liczba spotkań w zespole ds. ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	X	X	X
2.	Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie Placówki opiekuńczo-wychowawcze Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu	Liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych. Liczba spotkań zespołów ds. oceny sytuacji dziecka	X	X	X
3.	Współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	Urząd Gminy. Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu	Wysokość poniesionych nakładów finansowych. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej.	X	X	X

3. Źródła finansowania programu

Każdy podmiot będący realizatorem zadań w ramach Programu Wsparcia Rodziny planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu Gminy, ale także dotacje ze źródeł zewnętrznych, pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszym Programie będą:

budżet Gminy Obrazów,
budżet Wojewody,
budżet Samorządu Województwa,
Fundusz Pracy,
środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
inne środki.

Źródła finansowania zadań realizowanych przez Gminę Obrazów i jej jednostki na 2024 rok określone są w uchwale budżetowej na rok 2024:

VIII. ZASADY MONITOROWANIA PROGRAMU ORAZ WERYFIKOWANIA JEGO ZAŁOŻEŃ.

1. Monitoring i ewaluacja programu

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie. Program jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących określone zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

2. Sposób kontroli realizacji programu:

1. W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt Gminy Obrazów składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.
2. Sporządzanie przez OPS sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

UZASADNIENIE

do Uchwały Nr .../.../2024 Rady Gminy w Obrazowie z dnia 21 maja 2024 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Obrazów na lata 2024-2026.

Na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Wobec powyższego uzasadnione jest podjęcie nowej uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Obrazów na lata 2024 – 2026.